Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

Μία ζωὴ πλήρης πίστεως-ἀγάπης καὶ σοφίας

20όν

ΣΟΒΑΡΑ ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ἀνεπτύχθη καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἀναζωπυρώσεως τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος. Ἦτο ἡ ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ θεῖον κήρυγμα σπανίως ἠκούετο στοὺς ὀρθοδόξους ναούς. Ὁ ἅγιος Νεκτάριος στωμύλος κατ' ἐξοχὴν καὶ ἐξαίρετος διδάσκαλος τοῦ θείου λόγου, οὐδέποτε παρέλειπε τὴν τέλεσιν τοῦ κηρύγματος. Ὡς ὑπῆρξε γλαφυρὸς εἰς τὴν συγγραφήν, οὕτω καὶ διὰ τοῦ προφορικοῦ αὐτοῦ λόγου συνήρπαζε τὴν στερουμένην τότε ἀθηναϊκὴν καὶ πειραϊκὴν κοινωνίαν διὰ τῶν ἀφθόνων κηρυγμάτων αὐτοῦ. Πολλοὶ τῶν πιστῶν ἐκκλησιάζοντο εἰς τὸν ναὸν τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, ἠκροῶντο τὰς ὁμιλίας του καὶ ἐξωμολογοῦντο εἰς αὐτόν. Μολονότι βεβαρυμένος ὑπὸ τῶν καθηκόντων τῆς διευθύνσεως τῆς τότε ἀκμαζούσης σχολῆς ταύτης, ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἠσχολεῖτο μὲ τοιούτου εἴδους ποιμαντικὰς ἐργασίας, θαυμαζόμενος ὑπὸ πάντων. Εἰς ὅλους τὸ ἁπλοῦν καὶ ἄκακον τοῦ ὕφους αὐτοῦ, ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας του καὶ ἡ ἄκρα ταπείνωσις, ὁμοῦ μετὰ τῆς μεγάλης αὐτοῦ μορφώσεως ἐνεποίουν βαθεῖαν ἐντύπωσιν. Ἰδιαίτατα δὲ ἡ μεγάλη του ἀρετὴ καὶ ἁγιότης τοῦ βίου, ὁ κατὰ πάντα σύμφωνος πρὸς τὰ παραγγέλματα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, προεκάλει εἰς πάντας τὸ ἱερὸν δέος. Οἱ μαθηταί του μετ' εὐλαβείας ἠτένιζον αὐτὸν καθ' ἑκάστην εἰς τὰ μαθήματα, ὁ δὲ λαὸς τῆς πρωτευούσης ἐδέχετο παρ' αὐτοῦ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν τῆς πηγῆς τοῦ Χριστοῦ. Ἀμέριστον ὡσαύτως ὑπῆρξε τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ Πειραϊκοῦ λαοῦ. Συχνότατα κατήρχετο εἰς Πειραιᾶ, ἐλειτούργει καὶ ὡμίλει εἰς ναοὺς καὶ διέμενεν εἰς πνευματικὰς οἰκογενείας, φιλοξενούμενος παρ' αὐτῶν. Ἰδία δὲ τοῦτο συνέβαινεν, ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ ταξιδεύσῃ εἰς Αἴγιναν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἱερᾶς μονῆς. Ὥστε δὲν εἶναι ὑπερβολή, ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι τὸ κίνημα τῆς ἀναζωογονήσεως τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τοῦ λαοῦ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἐν Ἑλλάδι ὀφείλεται ἐν πολλοῖς εἰς τὰ ἐμπνευσμένα καὶ πλήρη βαθείας πίστεως κηρύγματα τοῦ ἁγίου Νεκταρίου. Οἱ ἱστορικοὶ τοῦ μέλλοντος θ' ἀποδώσουν, ἀσφαλῶς, τὸν φόρον τιμῆς ἐν προκειμένῳ.

Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος ἐμόρφωσε κατὰ Θεὸν οὐκ ὀλίγους μαθητάς, δημιουργήσας εἰς αὐτοὺς ἐκκλησιαστικὴν συνείδησιν καὶ καταστήσας πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἀξίους κατὰ πάντα ἐργάτας τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ ἐπιστήμης. Ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο κληρικοὶ διέπρεψαν ἀληθῶς, μιμηθέντες τὸν σοφὸν καὶ ἅγιον αὐτῶν Διδάσκαλον.

Πολλοὶ τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ διεκρίθησαν εἰς τε τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν. Οὕτω λ.χ. μαθηταὶ αὐτοῦ ὑπῆρξαν οἱ Γεώργιος Σωτηρίου (1894—1899) καθηγητὴς γενόμενος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀκαδημαϊκὸς καὶ Διευθυντὴς τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου, Βαρδάκας Παρθένιος (1890—1895) Μητροπολίτης μετὰ ταῦτα Κίτρους, διαθέσας ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν του εἰς τὴν Ριζάρειον Σχολήν, Λελεδάκης Ἄνθιμος (1891—1895) παιδονόμος καὶ διάκονος τῆς Σχολῆς, μετὰ ταῦτα Ἐπίσκοπος Κισάμου καὶ Σελίνου Κρήτης, Παρίσης Κωνσταντῖνος (1903—1909), Μητροπολίτης Φωκίδος Ἀθανάσιος, Ἰωαννίδης Πέτρος (1906—1911), ἐξ Ἀλβανίας, Σκάρπας Εὐστάθιος (1904—1908), μετὰ ταῦτα Ἐπίσκοπος Περιστερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων. Οἱ ἱερεῖς Τσακτάνης Μᾶρκος (1902—1908), μετὰ ταῦτα ἐφημέριος ἱεροῦ ναοῦ ἁγίας Αἰκατερίνης (Πλάκας), ἱδρυτὴς τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανικῶν Ἑνώσεων καὶ πρῶτος θέσας εἰς κίνησιν τὸν θεσμὸν τῶν κατηχητικῶν σχολείων, Μυλωνᾶς Νικόλαος (1895—1901) ἐφημέριος ἱ. ναοῦ ἁγίας Μαρίνης (Θησείου), χειροτονηθεὶς εἰς πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ ἁγίου Νεκταρίου ἐντολῇ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, Ρωμανὸς Κωνσταντῖνος (1895—1899) ἐφημέριος ἱ. ναοῦ ἁγ. Παντελεήμονος (Ἀχαρνῶν), Χρυσικὸς Ἄγγελος (1890—1895) ἐφημέριος τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, Παπακωνσταντίνου Θεμιστοκλῆς (1903—1908) ἐφημέριος ἱ. ναοῦ ἁγ. Νικολάου (Πευκακίων), Νησιώτης Ἄγγελος (1903—1909) ἐφημέριος ἱ. ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ Πρόεδρος τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανικῶν Ἑνώσεων, Μπερτόλης Ἠλίας (1905—1910) ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ἀφρικῆς ὑπηρετῶν καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Ὡσαύτως ἐκ τῶν κοπτῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἔλ Μακὰρ (1901—1904), Καψῆς Νικόλαος (1907—1912) καθηγητὴς κλπ.

Ὁ ἄλλοτε διευθυντὴς τῆς στενογραφικῆς ὑπηρεσίας τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Γεώργιος Τζοβάρας. Ἀριστερὰ ὡς Ριζαρείτης (1915)

Ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ ἁγίου Νεκταρίου ζοῦν σήμερα:

1) Ὁ Παναγιώτης Μπρατσιώτης, μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὁμότιμος καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
2) Ὁ θεολόγος ἱερεὺς Παπακωνσταντίνου Θεμιστοκλῆς.
3) Ὁ ὑποστράτηγος Γαρέζος Παναγιώτης.
4) Ὁ ἀντιστράτηγος Καλογερόπουλος Πάνος.
5) Ὁ δικηγόρος, κοινωνιολόγος καὶ δημοσιογράφος, συνεργάτης τῆς ΗΜΕΡΑΣ Πατρῶν καὶ συνεργάτης τῆς παρούσης βιογραφίας Τάκης Ἀγγελῆ Κωνσταντόπουλος.

Ὁ ἱερεὺς Ἄγγελος Νησιώτης γράφει γιὰ τὴν Ριζάρειο γενικῶς καὶ τὸν Νεκτάριο ἰδιαιτέρως:

«Τὸ πνεῦμα τῆς ἐν οἰκογενείᾳ ἀδελφότητος ἐπεβάλλετο εἰς τὰς σχέσεις Καθηγητῶν καὶ μαθητῶν, ὥστε αὗται νὰ συναδελφώνουν διδάσκοντας καὶ διδασκομένους δι' ὅλης τῆς ζωῆς καὶ ἀνεφλέγετο εἰς πᾶσαν συνάντησιν ἀλλήλων κατὰ τὰς συναντήσεις των μετὰ μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων ἀπομάκρυνσιν. Τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἔφλεγε τὰς καρδίας ἀλλήλων, ὅταν κατὰ τὰς παύσεις τῶν μεγάλων ἑορτῶν ἤρχοντο οἱ καθηγηταὶ νὰ ἐπισκεφθοῦν τοὺς μαθητὰς εἰς τὸν εὐρύχωρον κῆπον τῆς Σχολῆς ἢ νὰ παρακολουθήσουν τὴν ἐκκλησίαν. Δὲν λέγομεν, ὅτι οἱ καθηγηταὶ ἦσαν πατέρες τῶν μαθητῶν, ἀλλὰ ἀδελφοὶ αὐτῶν στοργικοὶ καὶ αὐτὴν τὴν στοργὴν ᾐσθάνοντο καὶ πέραν τῶν σπουδῶν των. Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τὴν ἰδικήν μας 1904 ἕως 1908 ἐξέχουσα φυσιογνωμία διέλαμπεν ἡ ἁγία μορφὴ τοῦ Ἁγίου Πενταπόλεως Νεκταρίου διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς. Ἦτο ὁ πάντοτε μειδιῶν καὶ ἐν ταπεινώσει ὑποδεχόμενος πάντα προσερχόμενον πρὸς αὐτόν, δεικνύων αὐτὴν μὲ κλίσιν τῆς κεφαλῆς του πρὸς τὰ πλάγια μὲ μίαν ἀνέκφραστον εὐχαρίστησιν διὰ τὴν συνάντησιν. Ἐκορυφοῦτο δὲ ἡ χαρὰ τοῦ ἁγίου μέχρις αἰσθήματος εὐτυχίας του εἰς τὴν ἐπίσκεψιν οὐ μόνον τῶν καθηγητῶν καὶ τοῦ ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν συζύγων καὶ τῶν τέκνων των, προσερχομένων νὰ ἐκκλησιασθοῦν εἰς τὸν Ναὸν τῆς Σχολῆς καὶ δαψιλῶς καὶ ἐνθύμως ηὐλόγει πάντας καὶ ἔχαιρεν ὅταν ἐξεφράζοντο ἐνθουσιωδῶς διὰ τὰς δύο χορῳδίας τῶν μαθητῶν κατὰ τὴν εἰς αὐτοὺς προσφορὰν γλυκοῦ καὶ καφὲ εἰς ὅλους τοὺς ἐκκλησιασθέντας, τοὺς ὁποίους πάντοτε ὑπεδέχετο εἰς τὴν Μεγάλην Αἴθουσαν τῆς Σχολῆς. Ἡ δὲ ἀκόμη περισσοτέρα εὐτυχία του ἦτο, ὅταν εἶχεν ἐκδώσει πρόσφατον σύγγραμμά του καὶ τὸ ἐδώρει εἰς κάθε οἰκογένειαν. Εἰς τοιαύτην ἀτμόσφαιραν ἀρωματισμένην ἀπὸ ἀγάπην ἐμορφοῦτο ὁ χαρακτὴρ μας καὶ ἀπὸ τοιοῦτον χῶρον ἐξεπέμποντο εἰς τὴν Ἤπειρον, Μακεδονίαν καὶ Μ. Ἀσίαν διδάσκαλοι φορεῖς οὐ μόνον θρησκευτικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐθνικοῦ φρονήματος διαπαιδαγωγούμενοι νὰ διαπλάσσουν ὡς Σχολάρχαι εἰς τὰς τότε ἐν τῇ δουλείᾳ διατελούσας Κοινότητας τὸν χαρακτῆρα τῶν ἑλληνοπαίδων διὰ τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας, δι' ἐθνικῶν σχολικῶν τελετῶν, διὰ τῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν χορῷ ψαλμῳδίας των καὶ ἰδίως διὰ τῶν πλουσίων γνώσεων τῶν διαφόρων ἀρχαιολογικῶν καὶ Βυζαντινῶν χώρων καὶ ναῶν καὶ ἰδίως διὰ τῆς ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Ἑλληνισμοῦ διαβιώσεώς των, ἐξ ἧς ἠρύοντο οἱ ἀπόφοιτοι τῆς Ριζαρείου Σχολῆς τὴν ἱκανότητα νὰ συγκινοῦν μέχρι δακρύων τὰ σκλαβωμένα ἑλληνόπουλα. Εἰς τὴν τοιαύτην ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ριζαρείου Σχολῆς πολὺ συνετέλεσεν ὁ Ἅγιος Πενταπόλεως Νεκτάριος».

Ὁ κ. Παν. Μπρατσιώτης ἀφηγεῖται:

«Ἡ Ριζάρειος Σχολὴ εἶχε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐν αὐτῷ μαθητείας μου ἀποκτήσει τοιαύτην φήμην, ὡς ἐθνικὸν ἐκπαιδευτικὸν ἵδρυμα, ὥστε κατόπιν ἐπιμόνων προσπαθειῶν ἐγκρίτων Ἀθηναίων ἤνοιξε πρὸς καιρὸν τὰς πύλας της, ἵνα δεχθῇ καὶ ἐξωτερικοὺς μαθητάς, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας, ὅστις ὅσον οὐδεὶς ἴσως ἄλλος ἐξωτερικὸς μαθητὴς ηὐτύχησε νὰ μετάσχῃ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τῆς Σχολῆς, καὶ ὁ βραδύτερον τὴν γνωστὴν λαμπρὰν ἐφημεριακὴν ἐν Ἀθήναις δρᾶσιν ἀναπτύξας Μᾶρκος Τσακτάνης.

Ἡ φήμη τῆς Σχολῆς εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐξέλθει τῶν ὁρίων τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ προσείλκυε καὶ ἀλλοδαποὺς καὶ δὴ καὶ ἑτεροδόξους μαθητάς, οἷοι ἦσαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου δύο Κόπται, ὁ Μιχ. Ἔλ Μακάρι καὶ ὁ συσπουδαστής μου Κλαύδιος Ἔλ Ἀντώνη. Ἄξιον ὅμως ἰδιαιτέρας ἀναδείξεως καὶ ἐξάρσεως εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ριζάρειος εἰς τὰς ἡμέρας μου καὶ μέχρι τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς εἶχε πανελλήνιον χαρακτῆρα ἐν ὅλῃ τῇ σημασίᾳ τῆς λέξεως, διότι παρεῖχε πανελλήνιον μόρφωσιν, μάλιστα δὲ διότι διὰ τῶν διαφόρων κληροδοτημάτων της εἶχε μαθητὰς ὄχι μόνον ἐκ πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς τότε ἐλευθέρας Ἑλλάδος, Στερεοελλαδίτας καὶ Θεσσαλοὺς καὶ Πελοποννησίους καὶ Νησιώτας, ἀλλὰ καὶ ἐκ πάντων τῶν μερῶν τῆς ὑποδούλου, Ἠπειρώτας καὶ Κρῆτας καὶ Θρᾶκας καὶ Ἀνατολικορρωμυλιώτας καὶ Δωδεκανησίους, ἀκόμη δὲ καὶ Ἀλβανοὺς τὴν καταγωγήν, εἷς ἐκ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ ἔπειτα λυκειάρχης ἔν τινι προαστείῳ τῶν Ἀθηνῶν καὶ βραδύτερον ἀντικανονικ ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας Βησσαρίων Τζοβάννης. Εἶναι δὲ εὔκολον νὰ ἐννοήσῃ τις τί ἐσήμαινε διὰ τοὺς ἐν τῇ Σχολῇ ταύ πρὸ τοῦ 1912 μαθητευομένους εἰς λόγον πατριωτικῆς μορφώ ὡς ἡ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συμβίωσις καὶ συνεκπαίδευσις ἐν τῷ κέντρ τῆς ἐλευθέρας πατρίδος ἐκπροσώπων ὅλου τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐλ θέρου καὶ ὑποδούλου. Οὕτω οἱ μὲν ἐλεύθεροι Ἕλληνες εἶχον τ πολύτιμον εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσουν καὶ μελετήσουν καὶ ἀνα σουν τὴν μεγάλην Ἑλλάδα ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἀπὸ βορρᾶ κ νότου καὶ ἕως καὶ ἁπανταχόθεν τέκνων αὐτῆς. Οἱ δὲ ἕως τ τε ὑπόδουλοι εἶχον τὴν ἀνεκτίμητον εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσουν κ συναναστραφοῦν μετὰ τῶν ἐλευθέρων ἀδελφῶν των, νὰ ἀνταλ λάξουν τοὺς ἐθνικούς των παλμούς, νὰ ἴδουν τοὺς βασιλεῖς κ τοὺς βασιλόπαιδας καὶ τοὺς κυβερνήτας τῆς ἐλευθέρας πατ δος, τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν καὶ τὸ ἑλληνικὸν ναυτικόν, νὰ π ρακολουθήσουν τὰς ἐθνικὰς ἑορτάς, νὰ ἐκμάθουν πατριωτικὰ σματα κ.λ.π. Τὰ σαλπίσματα, τὰ ὁποῖα ἠκούοντο ἡμέραν καὶ ν κτα ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς στρατῶνας καὶ ἄλλοτε μὲν ἐψυχαγ γουν, ἄλλοτε δὲ παρηνώχλουν τοὺς μαθητάς, ἦσαν δι' ὅλους γερτήριον ἐθνικὸν σάλπισμα. Πρὸ παντὸς συνετέλει εἰς τὴν τριωτικὴν καὶ πράγματι πανελλήνιον μόρφωσιν τῶν τροφίμ τῆς Σχολῆς ἡ ἐν αὐτῇ παρεχομένη ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἐθνικὴ γωγὴ ὑπὸ διδασκάλων ἐμπνευσμένων, διδασκάλων ἀντιπροσω πευόντων ἐπίσης τὸ Πανελλήνιον (πέντε κατήγοντο ἐκ τῆς ἀλ τρώτου Ἑλλάδος) καὶ ἐχόντων βαθυτάτην συναίσθησιν τῆς ὑψ λῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀποστολῆς τῆς Σχολῆς. Ἡ τότε ἡ Ριζάρειος πραγματικὴ ἐθνικὴ κολυμβήθρα, πρὸς τ πανελλήνιον χαρακτῆρα καὶ τὴν ἐθνοπρεπῆ μόρφωσιν τῆς ὁποί μόνον τὰ ἐπίσης πανελλήνια ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα, οἷα τὸ Π νεπιστήμιον, τὸ Πολυτεχνεῖον, ἡ Σχολὴ τῶν Εὐελπίδων καὶ Ἀρσάκειον ἠδύναντο νὰ συγκριθοῦν.

⁂

«Ἀνεξίτηλος παραμένει εἰς τὰ ὦτά μου ἡ θεία ψαλ δία ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Σχολῆς, ὅπου ἐκκλησιαζόμην, καὶ ἐξωτερικὸς μαθητής, τοὐλάχιστον κατὰ τὸν χρόνον τῆς δι θύνσεως τοῦ μουσικοῦ χοροῦ ὑπὸ τοῦ Ι. Σακελλαρίδου, τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποίου καὶ τοῦ ἀοιδίμου Νεκταρίου εἶδεν ὁ ὸς οὗτος τὰς ἡμέρας τῆς λαμπροτέρας του δόξης, ὅτε ἡ ἐξασφ λισις εἰσιτηρίου εἰς αὐτὸν ἦτο πολύτιμον ἀπόκτημα. Ἐκεῖ ἐκκλη σιάζετο ἡ πνευματικὴ καὶ ἡ κοσμικὴ ἀριστοκρατία τῶν Ἀθηνῶ τῆς ὡραίας ἐκείνης ἐποχῆς. Πρὸς τοῖς ἄλλοις, δὲν θὰ λησμον σω τὴν πρώτην ἐπίσκεψίν μου εἰς τὸν ναὸν τῆς Σχολῆς, ὅτε ερχόμενος παρὰ τὴν δεξαμενὴν ἤκουσα ἄκουσμα τὸ ὁποῖον μοῦ νεποίει τὴν ἐντύπωσιν ἀγγελικῆς ψαλμῳδίας. Ἐψάλλοντο εἰς μηλὸν τόνον κατανυκτικώτατα τὰ λεγόμενα «Τριάδικα» καὶ ἀκριβῶς κατὰ τὴν εἴσοδό μου εἰς τὸν Ναὸν ὁ ἀριστερὸς χορ ἔψαλλε τὸ «ἐκ νεκρῶν ἰδοῦσα τὸν σὸν υἱόν, ἄχραντε Παρθέν κλπ.». Ὁ Μητροπολίτης Νεκτάριος μὲ τὴν ὡσὰν ἐξαϋλωμέν μορφήν του ἵστατο ἐπὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου. Λειτουργὸς ὁ σεμνὸς καὶ ἐνάρετος οἰκονόμος τῆς Σχολῆς, πατὴρ Κα λιστ, διάκονος δὲ ὁ Κυπριανὸς Καζαντζῆς. Ἐστάθην δειλ δειλὰ εἰς μίαν ἄκραν καὶ ἐκστατικὸς παρηκολούθησα τὴν ὑπ ροχον ἀκολουθίαν τοῦ ὄρθρου καὶ τῆς θείας λειτουργίας, οἱ νεὶ αἰωρούμενος μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς».

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Τὸ ἐμπόριο ὅπλων ἀπειλὴ γιὰ τὴν εἰρήνη

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 3ης ΣΕΛΙΔΟΣ

Εἰδικότερα γιὰ τὴ Μέση Ἀνατολή, οἱ στρατιωτικὲς δαπάνες στὴν περιοχὴ αὐτὴ κατὰ τὸ 1976 ἔφθασαν στὰ 52% τοῦ συνόλου τῶν ἀναλόγων δαπανῶν τοῦ Τρίτου Κόσμου (χωρὶς τὴν Κίνα). Ἀπὸ τὶς 10 χῶρες τοῦ Τρίτου Κόσμου τὶς περισσότερο δραστήριες στὸν ἀνταγωνισμὸ τῶν ἐξοπλισμῶν, οἱ ἔξη ἀνήκουν στὴ Μέση Ἀνατολή.

Ἡ ποιοτικὴ ἀνάπτυξη τῶν ἐπιθετικῶν καὶ τῶν ἀμυντικῶν στρατιωτικῶν ὅπλων εἶναι τόσο ἐπικίνδυνη ὅσο καὶ τὸ μέγεθος τῶν πυρηνικῶν ὁπλοστασίων. Τόσο ἡ ποιότητα, ὅσο καὶ ἡ ποσότητα τῶν πυρηνικῶν ὅπλων θὰ ἦταν δυνατὸ νὰ ὁδηγήσουν σὲ καταστάσεις στὶς ὁποῖες τυχοδιῶκτες πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ἡγέτες, σὲ μία ἢ καὶ στὶς δύο Μεγάλες Δυνάμεις θὰ ὑπολόγιζαν ὅτι εἶναι σὲ θέση νὰ κερδίσουν ἕνα στρατηγικὸ πυρηνικὸ πόλεμο.

Ἡ ἔκθεση ἀναφέρει ὅτι οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες παραδέχονται ὅτι διαθέτουν 1.054 διηπειρωτικοὺς πυραύλους, μὲ βάσεις στὴ ξηρά, 656 βαλλιστικοὺς πυραύλους ποὺ ἐκτοξεύονται ἀπὸ 41 πυρηνοκίνητα ὑποβρύχια καὶ 9.000 περίπου πυρηνικοὺς κώνους.

Ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση ὑπάρχουν πληροφορίες ὅτι διαθέτει 1.500 διηπειρωτικοὺς βαλλιστικοὺς πυραύλους, 800 πυραύλους ποὺ ἐκτοξεύονται ἀπὸ 60 στρατηγικὰ πυρηνοκίνητα ὑποβρύχια καὶ 140 περίπου στρατηγικὰ βομβαρδιστικά. Οἱ δυνάμεις αὐτὲς εἶναι σὲ θέση νὰ ἐξαπολύσουν 4.000 περίπου πυρηνικοὺς κώνους, σὲ διάφορους στόχους.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς στρατηγικὲς πυρηνικὲς δυνάμεις τους, οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες καὶ ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση ἔχουν δεκάδες χιλιάδες τακτικὰ πυρηνικὰ ὅπλα.

Στὸν τομέα τῆς ποιοτικῆς βελτιώσεως, ὅπου οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες ἐξακολουθοῦν νὰ προηγοῦνται τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, τὸ πιὸ ἐπικίνδυνο στοιχεῖο στὰ στρατηγικὰ ὅπλα εἶναι ἡ συνεχῶς βελτιούμενη ἀκρίβεια μὲ τὴν ὁποία μποροῦν νὰ πλήξουν τοὺς στόχους τους.

Ὑπάρχουν πληροφορίες ὅτι ὁ «Μινιούτμαν» μπορεῖ νὰ πλήξει ἕνα στόχο μὲ ἀκρίβεια ἀκτίνος 200 μέτρων, ἀπὸ ἀπόσταση 13.000 χιλιομέτρων.

Καὶ κάτι ἄλλο: Ἀπὸ τὸ 57 ὡς τὸ τέλος τοῦ 1976 ἐκτοξεύθηκαν καὶ μπῆκαν σὲ τροχιὰ 1.386 «στρατιωτικοὶ δορυφόροι».

ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ

Ὁ Ἀμερικανὸς ἀνταποκριτὴς ἐπεσκέφθη μερικὰ ἀπὸ τὰ ἐπιζῶντα θύματα τῆς πρώτης ἀτομικῆς βόμβας. Ἡ προειδοποίησή τους εἶναι στερεότυπη. Καὶ στερεότυπος ἐπίσης ὁ φόβος τους γιὰ τὴν ἔλλειψη εὐθύνης ποὺ διαπιστώνουν σ' ὅλο τὸν κόσμο, παραδομένου στὸ κυνήγι τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ τὴν ὑπηρεσία τῶν κάθε λογῆς συμφερόντων.

«Μὴν παίζετε μὲ τὴ φωτιά, ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται, προειδοποιεῖ ἕνας τυφλὸς γέρος, μὲ παραμορφωμένο πρόσωπο, ὁ Χουΐτο Κίντα, νεαρὸς καθηγητὴς τῆς ἱστορίας τὸ 1945, ὅταν ἡ ἀμερικανικὴ ἀτομικὴ βόμβα ἔπληξε τὴν Χιροσίμα. Αἰσθάνομαι τὴν νέα πολιτεία γύρω μου, ὡραιότερη, δὲν τὴν βλέπω. Παρακαλῶ τὰ παιδιὰ νὰ μοῦ τὴν περιγράψουν κι αὐτὰ μοῦ μιλᾶνε μὲ χαρούμενη ἔξαψι. Ὅλα τὰ βρίσκουν ὡραῖα καὶ μεγάλα, τὰ κτίρια, τὰ πάρκα, τὶς πλατεῖες τὰ τραῖνα, τ' αὐτοκίνητα, τ' ἀεροπλάνα. Μὰ ἐγὼ δὲν μπορῶ παρὰ νὰ σκέφτωμαι ἐκείνη τὴν τρομαχτικὴ λάμψι, ποὺ μούκαψε τὰ μάτια καὶ τὸ πρόσωπο, ἐκεῖνο τὸν ἀπαίσιο κρότο, ἐκεῖνο τὸ σεισμό, κι' ὕστερα τὸ βουητὸ τῶν μαινομένων φλογῶν. Μὴν παίζετε μὲ τὴ φωτιά, ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται».

Μὲ τὰ ἴδια περίπου λόγια ἐκφράζεται καὶ μιὰ γυναίκα. Ἐπίσης τυφλὴ καὶ παραμορφωμένη.

«Προσεύχομαι στὸ Θεὸ νὰ μὴν ξαναγίνη αὐτό, ποὺ ζήσαμε ἐμεῖς, ἀλλὰ ὅταν οἱ ἄνθρωποι γίνουν τόσο ἀσυλλόγιστοι, ὅσο μαθαίνω, πῶς νὰ μὴν φοβᾶμαι γιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ κόσμου; Εἶχα πέντε μῆνες γεννήσει τὸ μωρό μου, ὅταν ἔγινε τὸ κακό. Μοῦ εἶπαν ὅτι δὲν τὸ βρῆκαν πουθενά, ὅτι ἔλειωσε ἴσως νὰ ἔγινε στάχτη...».

Τελειώνοντας τὴν ἀνταπόκρισί του ὁ Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος ἐπαναλαμβάνει αὐτὲς ἀκριβῶς τὶς προειδοποιήσεις, προσυπογράφοντάς της φαρδειά—πλατειά.

Ἐκτυποῦνται
ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΕΝΤΥΠΑ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ · ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ · ΒΙΒΛΙΑ
«Γωνιά τοῦ βιβλίου»
★ ΤΥΠΟΣ · ΒΙΒΛΙΑ · ΧΑΡΤΙΚΑ · ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ ★
ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ 32 · ΤΗΛ. 277-396 · ΠΑΤΡΑΙ

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

Τὸ γυναικεῖο ἰδανικὸ στὶς ἀνατολικὲς χῶρες

ΡΗΓΜΑ ΣΤΟΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΡΕΑΛΙΣΜΟ

ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ, (Ἰδ. Ὑπηρ.). Μιὰ νέα ἐποχὴ ἄνοιξε στὴν φιλολογία γύρω ἀπὸ τὴ γυναίκα. Κι αὐτὴ ἡ νέα ἐποχὴ σημαίνει ἕνα βαθὺ ρῆγμα στὸν σοσιαλιστικὸ ρεαλισμό, ποὺ κάθε ἄλλο παρὰ ρεαλισμὸς ἦταν, ἀφοῦ συστηματικὰ ὑπηρετοῦσε τὴ σκοπιμότητα μέσα ἀπὸ τὴν ὡραιοποίηση, μέσα ἀπὸ τὴν παρουσίαση ἐξιδανικευμένων προτύπων.

Οἱ εἰδικοὶ τοῦ ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ ἐπείσθησαν ὅτι μὲ αὐτὴ τὴν πολιτικὴ τίποτα δὲν διορθωνόταν καὶ ὅτι τὰ πράγματα ἀκολουθοῦσαν τὸ δρόμο τους στὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς καὶ ἠθικῆς συμπεριφορᾶς τῆς γυναίκας. Ἡ ἀπόκρυψη τῆς ἀλήθειας —αὐτὸ σήμαινε ἡ συστηματικὴ ὡραιοποίηση τῶν προσώπων καὶ πράξεων —δὲν ὁδηγοῦσε στὴν ἐξυγίανση. Πέρα ἀπὸ αὐτὸ ἡ κοινὴ γνώμη ἔδειχνε κάτι περισσότερο ἀπὸ ἀδιαφορία. Δυσφοροῦσε καὶ ἀντιδροῦσε ἀρνητικά.

Ἡ ὑποχώρηση εἶναι πολὺ σοβαρὴ ἂν καὶ δὲν ὁμολογεῖται ἐπίσημα ἀπὸ τὴν ὑπεύθυνη ἐξουσία. Οὔτε οἱ κυβερνήσεις οὔτε τὰ ἁρμόδια ὄργανα τῶν Κ.Κ. κάνουν λόγο μαρξιστικῆς πολιτικῆς. Μιλᾶνε ἁπλῶς καὶ ἀόριστα γιὰ τὸ πέρασμα σὲ μιὰ «παραπέρα φάση στὶς διαδικασίες βελτιώσεως τῶν ἀνθρωπίνων χαρακτήρων καὶ ἐν προκειμένῳ τῆς γυναίκας».

Η ΣΤΕΙΡΑ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΖΝΤΑΝΩΦ

Σὲ χαμηλότερα κλιμάκια ὅμως ὁμολογεῖται ἡ ριζικὴ ἀλλαγή, ἰδιαίτερα σὲ ὁρισμένες ἀπὸ τὶς ἀνατολικὲς χῶρες καὶ κυρίως στὴν Οὐγγαρία καὶ τὴν Πολωνία.

Συγγραφεῖς, σεναριογράφοι, σκηνοθέτες, ἠθοποιοί, ζωγράφοι, γλύπτες, αἰσθητικοί, παιδαγωγοί, ἱστορικοί, φιλόσοφοι, μιλᾶνε ἀπροκάλυπτα γιὰ ὁριστικὸ κλείσιμο τῆς στείρας καὶ τυφλῆς ἐποχῆς τοῦ Ζντάνωφ, ποὺ ἐξέφραζε καὶ ἐφάρμοζε τὴ σταλινικὴ φιλοσοφία περὶ ζωῆς. Ὁ κακόμορφος αὐτὸς ἄνθρωπος μὲ τὴν σκληρότητα τοῦ βράχου ἦταν ἄτεγκτος στὴν ἐποπτεία τῆς παρουσιάσεως τῶν γυναικείων τύπων σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς τέχνης. Δὲν ἀνεχόταν ἡρωΐδα μὲ ἐλαττώματα καὶ ἐκτροπές, γιατί κατὰ τὴν ἄποψή του ἡ γυναίκα στὴν σοσιαλιστικὴ κοινωνία ἦταν κάτι ἄλλο, κάτι ὡραῖο. Μόνο ὅταν ἡ ἡρωΐδα ἐντασσόταν στὸν μὴ σοσιαλιστικὸ κόσμο στολιζόταν μὲ ὅλες τὶς ἠθικὲς καὶ κοινωνικὲς ἐκτροπές.

Καὶ τὰ ἀναρίθμητα διαζύγια; Καὶ οἱ μοιχεῖες; Καὶ ὁ ἀλκοολισμός; Καὶ ἡ ἐγκληματικότητα; Καὶ οἱ δίκες; Καὶ τὰ κρούσματα ἀντικοινωνικῆς συμπεριφορᾶς; Ὅλα αὐτὰ συνέβαιναν καὶ ἁπλῶς δὲν συνεζητοῦντο. Ἔτσι δὲν γινόταν ἡ πρέπουσα διερεύνηση καὶ δὲν ἐκινοῦντο ἀποτελεσματικὰ οἱ διαδικασίες τῆς ἐξυγιάνσεως.

«Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη, πέθανε ὁριστικά, δηλώνει ἡ γνωστὴ Οὐγγαρέζα σκηνοθέτης Μάρτα Μετσάρος. Προτιμοῦμε νὰ μὴ τὴν θυμόμαστε κἄν. Ἦταν μιὰ χείριστη ἀναστολὴ στὴν ἐπεξεργασία τοῦ ἀνθρώπινου χαρακτῆρα. Χάθηκε πολὺς χρόνος καὶ ἀκόμα περισσότερη ἐνέργεια ἄδικα. Ἦρθε ἡ ὥρα τῶν ἀληθινῶν εἰκόνων ζωῆς. Ἀπὸ αὐτὴ τὴ φιλοσοφικὴ βάση ξεκίνησα γιὰ τὸ στήσιμο τῆς νέας ταινίας μου «Οἱ γυναῖκες» στὴν ὁποία δίνω μεγάλη βαρύτητα».

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΑΝΤΙΘΕΤΟΙ ΚΟΣΜΟΙ

Ἡ Μάρτα Μετσάρος, σύζυγος τοῦ μεγαλοφυοῦς σκηνοθέτη Μύκλος Γιαντσό, ἔχει τιμηθῆ μὲ πολλὰ διεθνῆ βραβεῖα. Ἡ νέα ταινία της, ποὺ ἔχει τὸν προσωρινὸ τίτλο «Οἱ γυναῖκες», εἶναι ἡ ἕβδομη στὴ σειρά.

Τὸ θέμα της εἶναι ἡ συνάντηση καὶ ἡ γνωριμία δύο γυναικῶν. Ἡ μία, ἡ Μαρία εἶναι σαράντα χρόνων, ὡραία, σίγουρη γιὰ τὸν ἑαυτό της, ἰσορροπημένη, μὲ τὴν οἰκογενειακή της ζωὴ κινούμενη ἁρμονικὰ γύρω της. Ἔχει δυὸ μεγάλα παιδιά, ἕναν σύζυγο, ἕνα διαμέρισμα πολὺ ἄνετο. Ἀλλάζει ἐπάγγελμα καὶ πάει στὴν ἐπαρχία, ὅπου διευθύνει μιὰν ἐργατικὴ ἑστία. Ἐκεῖ συναντάει τὴν ἄλλη γυναίκα μιὰ παράξενη, ἀποδιοργανωμένη νέα, ποὺ ζῆ μέσα σὲ σκάνδαλα καὶ μὲ ἕνα νευρικὸ σύστημα μονίμως τεταμένο. Αὐτὴ ἡ γυναίκα, ἡ Τζούλια, ἔχει ἕνα σύζυγο ἀλκοολικό, μὲ τὸν ὁποῖο βρίσκεται σὲ συνεχῆ σύγκρουση καὶ σὲ συνεχεῖς ἐπανασυμφιλιώσεις. Μιὰ ζωὴ παθιασμένη, δηλητηριασμένη, τρυφερὴ ἀλλὰ καὶ τσακαλίσια, κυλάει γύρω της. Ἡ Τζούλια ἔχει μιὰ μικρὴ κόρη ποὺ ζῆ μέσα σ' αὐτὸ τὸ οἰκογενειακὸ πλέγμα. Ἐργάζεται καὶ αὐτὴ στὴν ἐργατικὴ ἑστία. Ἐκεῖ καὶ συναντιῶνται οἱ δυὸ αὐτὲς προσωπικότητες, οἱ τόσο ἀνόμοιες. Ἡ μιὰ ἐκφράζει τὴν κυριαρχία, τὴν ἁρμονία καὶ τὴν τάξη, ἡ ἄλλη εἶναι σὰν μιὰ πολὺ τεντωμένη χορδὴ μουσικοῦ ὀργάνου ποὺ ἐκπέμπει μόνο παραφωνία, στριγγλιάρικες νότες. Στὴν ἀρχὴ δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἐπαφὴ ψυχικὴ μεταξύ τους. Δὲν ἀγαπιῶνται. Ἡ Μαρία προσπαθεῖ ν' ἀσκήσῃ μιὰν ἐπιρροὴ πάνω στὴν Τζούλια, γιὰ νὰ τὴν ἀπαλλάξη ἀπὸ τὴν μόνιμη ἔντασή της. Δέχεται, ὅμως, καὶ ἀπὸ τὴ δική της πλευρὰ μιὰν ἐπίδραση πολὺ ἰσχυρή, σχεδὸν μαγνητική. Ὅταν μάλιστα ὁ ἄνδρας τῆς Μαρίας φεύγει γιὰ ἕνα μακρινὸ ταξίδι στὸ ἐξωτερικό, ἡ Μαρία δοκιμάζει ἰσχυρὴ ἀνακούφιση. Ἀνακαλύπτει ὅτι τὰ εἴκοσι ἁρμονικὰ χρόνια ποὺ πέρασε μαζί του δὲν εἶχαν ἐκείνη τὴν δραστικὴ οὐσία ποὺ σφραγίζει ἀνεξίτηλα τὴ ζωή. Ἀκόμα σκέφτεται πὼς εἶναι πολὺ νέα καὶ πολὺ ὡραία γιὰ νὰ ζήσῃ μιὰ νέα φάση.

Ἡ Τζούλια, μὲ τὴ βοήθεια τῆς Μαρίας, «ἀναβλέπει» καὶ ἀρχίζει μιὰ συστηματικὴ προσπάθεια γιὰ νὰ ἀναμορφώσῃ τὸν ἀλκοολικὸ ἄντρα της μὲ τὴν συνήθεια τῆς ἀπρόσμενης φίλης της.

Μιὰ τέτοια ἱστορία, στὴν μακρὰ περίοδο τοῦ σταλινισμοῦ, θὰ ἦταν ἀδιανόητη. Ἀκόμα καὶ ἡ Μαρία θὰ ἦταν πιὸ φτιασιδωμένη. Ἡ Τζούλια καὶ ὁ ἀλκοολικὸς σύζυγός της θὰ εἶχαν θέση στὴν ἀντίθετη ἰδεολογικὴ πλευρά, ἂν καὶ ἀποφευγόταν καὶ αὐτὸ ἀκόμη γιατὶ πολλοὶ θεατὲς θὰ ὑπῆρχε φόβος ν' ἀναγνωρίσουν τὸν ἑαυτό τους ἢ κάποιον γνωστό τους στὰ εἰκονιζόμενα ἐλαττωματικὰ πρόσωπα.

«Στὴν πραγματικότητα, παρατηρεῖ ἡ κυρία Μετσάρος, δὲν πρόκειται γιὰ συνάντηση δύο χωριστῶν κόσμων, ἀλλὰ γιὰ ἐπανασύνθεση ἑνὸς ἑνιαίου κόσμου. Δὲν ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἀπόλυτα καλοὶ ἢ ἀπόλυτα κακοὶ ὅπως ὑπάρχει ἄσπρο καὶ μαῦρο χρῶμα. Ὑπάρχει ὁ καλὸς καὶ ὁ κακὸς μὲ πιθανὲς ὅμως ὅλες τὶς ἐναλλαγές. Ἡ ἁρμονία στὴ ζωὴ εἶναι μιὰ ἔννοια σχετικὴ καὶ ἡ δυσαρμονία ἐπίσης. Τὸ ἴδιο ἡ εὐτυχία καὶ ἡ δυστυχία. Ἡ διάσταση τοῦ ἀνθρώπου εἶναι διπλῆ, ἡ θεατὴ καὶ ἡ ἀθέατη, ποὺ εἶναι καὶ ἡ προέκτασή της. Ἡ Τζούλια συγκεντρώνει τὸ πάθος των. Ἀπὸ πολλὲς ἀπόψεις εἶναι πιὸ κοντὰ στὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὴ Μαρία, ποὺ ἀνακαλύπτει ξαφνικὰ μιὰν ἀλήθεια ποὺ θὰ τῆς διέφευγε, ἂν δὲν βρισκόταν σ' ἕνα ἄλλο περιβάλλον καὶ δὲν πλάταιναν οἱ ὁρίζοντές της.

ΑΡΚΟΥΝ ΤΟΣΕΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ

Κατὰ τὴν Μάρτα Μετσάρος, μόνο μὲ τὴν διαλεκτικὴ ἡ ἀλήθεια ἀνευρίσκεται.

Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καθορίζεται τὸ τί πρέπει καὶ τί δὲν πρέπει στὴ ζωή, τὸ τί ἐπιτρέπεται καὶ τί ἀπαγορεύεται τί εἶναι καλὸ καὶ ὠφέλιμο τί κακὸ καὶ ἐπιβλαβές. Ὁ διάλογος οἱ συγκρούσεις μέσα σ' ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ ἄτομο ἢ ἀνάμεσα στὰ ἄτομα, εἶναι οἱ μόνες προϋποθέσεις γιὰ τὴν καλὴ διάγνωση, τὴν σωστὴ συνταγή, τὴν ἀληθινὴ θεραπεία. Ἀπὸ τὴν ἀντιπαράθεση τῆς Μαρίας καὶ τῆς Τζούλιας προκύπτει μιὰ ἑνότητα ἀνθρώπινη πολὺ πιὸ ἀληθινὴ πολὺ πληρέστερη ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ μᾶς πρόσφερνε ἐπὶ μακρὰ χρόνια ἡ ὑπαγόρευση.

Φυσικά, ἡ κυρία Μετσάρος, θὰ ἤθελε πολὺ τὴν ἐπέκταση αὐτῆς τῆς ἀρχῆς καὶ στὰ πολιτικὰ θέματα, ἀλλὰ ἡ φάση αὐτὴ δὲν ἔφτασε ἀκόμα. Πιστεύει ὅμως ὅτι θὰ γίνῃ καὶ αὐτὸ κάποτε. Ὁ πολιτικὸς καὶ ἰδεολογικὸς χῶρος παραμένει ἀκόμα ἀπαγορευμένος. Ἐκεῖ ὑπάρχει μόνο ἡ αὐτοκριτικὴ ἕνα θλιβερὸ ὑποκατάστατο τοῦ ἐλεύθερου καὶ θαρραλέου διαλόγου, τῆς ἀναμετρήσεως καὶ τῶν συγκρούσεων δίχως φόβο.

Πιστεύει ἀκόμα ὅτι ἕνα πολιτικὸ ἔργο ἀποκτᾶ μοιραίως μιὰν ἀρκετὰ ὁρατὴ πολιτικοϊδεολογικὴ διάσταση, ὅταν οἱ τύποι του εἶναι ἀληθινοὶ καὶ ὄχι ψεύτικοι. Θεωρεῖ ὅτι «Οἱ γυναῖκες» ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτή, μὲ τὸν ἔντονα κοινωνικὸ χαρακτῆρα τους, ἐκφράζουν κάτι πλατύτερο ἀπὸ τὴν προσωπική τους περίπτωση. Σὰν προϊόντα ἑνὸς ἄλφα κοινωνικοῦ συστήματος ἀντικατοπτρίζουν ἀναπόφευκτα τὶς ἀδυναμίες, τὶς ἀτέλειες ἢ καὶ τὶς ὠμότητες τοῦ συστήματος. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν εἶχαν θέση στὴν ἐποχὴ τοῦ Ζντάνωφ, ἢ ἀκόμα καὶ σήμερα, σὲ μικρότερη φυσικὰ κλίμακα, στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση. Ἕνα ἀκόμα μήνυμα αὐτῆς τῆς ἱστορίας. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἴσοι ἀπέναντι στὴ μοῖρα τους. Ὅπως εἶναι ἴσοι ἀπέναντι στὸν κριτὴ κατὰ τὴν μεταφυσικὴ φιλοσοφία. Ὑπάρχει πολλὴ ἀνθρωπιὰ ἢ ἀκόμα καὶ τρυφερότητα στὸ δύστυχο τσακάλι ποὺ ὀνομάζεται Τζούλια. Αὐτὸ τὸ τσακάλι πρέπει καὶ νὰ σωθῆ καὶ νὰ σώσῃ. Καὶ πραγματικὰ σώζει ψυχικὰ καὶ ἠθικὰ τὴ Μαρία μὲ τὸ νὰ τῆς δίνῃ τὴν δυνατότητα νὰ σωθῆ. Κάπως ἔτσι κινοῦνται στὴν κοινὴ τροχιά τους ὅταν σμίγουν οἱ δυὸ γυναῖκες τῆς νέας ταινίας τῆς κυρίας Μετσάρος.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἕνα ἔργο σὰν τὴν ταινία «Οἱ γυναῖκες» θὰ μποροῦσε κάλλιστα νὰ πάρῃ τὴ θέση του στὴν δυτικὴ ταινιοθήκη. Καὶ οἱ ἀπόψεις ποὺ ἐκθέτει ἡ δημιουργός του θὰ μποροῦσαν νὰ ἦταν ἀπόψεις ἑνὸς δυτικοῦ καλλιτέχνη.

«Ἡ τέχνη βρίσκει τὴν ἑνότητά της ἀπὸ μόνη της δηλώνει ἡ ἴδια. Ἡ φυσιογνωμία της ἔχει ἀναπόφευκτα μιὰν ἀδιαίρετη παγκοσμιότητα. Μὲ τεχνητὰ φράγματα δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀνακοποῦν τὰ ἑνωτικὰ κύματα. Ἀποκρούω τὴν ἄποψη ὅτι κατασκευάζουμε ἔργα γιὰ τὴν δυτικὴ ἀγορά. Οἱ ἀνάγκες τῆς δικῆς μας ἀγορᾶς εἶναι καὶ μεγάλες καὶ ἀνάλογες. Καὶ οἱ πιέσεις ποὺ ἀντιμετωπίζουμε δὲν εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ θὰ μπορούσαμε νὰ ἀγνοήσουμε. Τὸ ἄτομο βρίσκει πάντοτε καὶ τὴ δύναμη καὶ τὸν τρόπο νὰ κάνῃ τὴ ζωή του νὰ ἀκουστῆ.

Ἀκόμα καὶ στὸν ἀλκοολικὸ τύπο της ἡ κυρία Μετσάρος τοποθετεῖ ἐκεῖνο ποὺ βρίσκει κανεὶς στὶς δυτικὲς ταινίες. Ὄχι μόνο τὸ δρᾶμα, ἀλλὰ καὶ τὸ κατηγορῶ. Ὁ ἀλκοολισμὸς εἶναι ἕνα εἶδος φυγῆς καὶ στὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες, ὅπως εἶναι καὶ στὶς δυτικές. Καὶ τέτοια εἴδη φυγῆς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κρίνωνται μὲ ἀφορισμούς. Κοινὸ παράγωγο ὅλων τῶν κοινωνιῶν, εἶναι ἀναπόφευκτο νὰ προβληματίζῃ ἔντονα τοὺς κοινωνιολόγους.

Ἡ Μαρία δίνει ὅλο τὸν κό-

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 7ην ΣΕΛΙΔΑ

Ζοῦν στὶς ΗΠΑ ἔξη τέως πρῶται Κυρίαι

Ο ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΩΝ

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ. Διὰ πρώτην φορὰν κατὰ τὴν τελευταίαν 30ετίαν, εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ὑπάρχουν ἓξ πρώην Πρῶται Κυρίαι ἐν ζωῇ, ἡλικίας ἀπὸ 47 μέχρι 92 ἐτῶν, ἐξακολουθοῦν νὰ κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Ἀμερικανῶν διὰ τὴν προσωπικήν των ζωήν.

Ἡ πρεσβυτέρα ὅλων εἶναι ἡ Μπὲς Τρούμαν, ἡλικίας ἤδη 92 ἐτῶν. Ὡς πρώτη Κυρία, ἦτο ἡ κυριωτέρα ἀνεπίσημος ἀλλ' ἀποτελεσματικὴ σύμβουλος τοῦ συζύγου της, εἶχε δὲ καταστῆ συμπαθὴς διὰ τὴν ἁπλότητά της καὶ διὰ τὸν προσγειωμένον χαρακτῆρα της.

Τώρα, ζῇ εἰς τὸ Ἰντεπένταντς εἰς τὴν πατρογονικήν της οἰκίαν ὅπου ἐπέστρεψε μετὰ τοῦ συζύγου της τῷ 1953, μετὰ τὴν θητείαν του εἰς τὸν Λευκὸν Οἶκον. Ὁ Χάρρυ Τρούμαν ἀπέθανε τῷ 1972.

Ἡ κόρη της Μάργκαρετ Τρούμαν Ντάνιελ, λέγει ὅτι ἡ μήτηρ της ἔχει καλῶς εἰς τὴν ὑγείαν της, παρὰ τὰ ἀρθριτικὰ τὰ ὁποῖα τὴν κρατοῦν τὸν περισσότερο χρόνο καθηλωμένην εἰς τὴν οἰκίαν της. Πηγαίνει, ὅμως, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος εἰς τὸ κουμωτήριον, διατηρεῖ δὲ τὰς ἐπαφάς της μὲ τοὺς φίλους της τηλεφωνικῶς ἢ δι' ἀλληλογραφίας.

Ἡ Μάμι Ἀϊζενχάουερ, εἶναι 80 ἐτῶν, ζῇ δὲ εἰς τὴν ἐξοχικήν της κατοικίαν εἰς Γκέττυσμπουργκ, ὅπου ἀπεσύρθη τῷ 1961, μετὰ τοῦ συζύγου της. Παρὰ τὴν λεπτὴν ὑγείαν της, ἔδιδε συχνὰ δεξιώσεις εἰς τὸν Λευκὸν Οἶκον, παρέμενε δὲ εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ συζύγου της καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς μακρᾶς ἀσθενείας του.

Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου της, τῷ 1969, ζῇ ἥσυχην ζωήν, ἐνισχύει ὅμως, ἐνεργῶς τὸ Κολλέγιον Ἀϊζενχάουερ εἰς Σενέκαφωλλς τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἅπαξ τοῦ ἔτους ἐπισκέπτεται δι' αὐτοκινήτου τὸν τάφον τοῦ συζύγου της εἰς τὸ Ἀμπιλὲν τοῦ Κάνσας καθὼς καὶ τὴν βιβλιοθήκην ἡ ὁποία φέρει τὸ ὄνομά του.

Η ΝΕΩΤΕΡΑ

Ἡ Ζακελὶν Κέννεντυ, εἶναι 47 ἐτῶν. Πρώτη κυρία εἰς ἡλικίαν μόλις 31 ἐτῶν, ὑπανδρεύθη, μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ συζύγου της, τὸν Ἀριστοτέλην Ὠνάσην, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἐμείωσ σημαντικῶς τὴν δημοτικότητ της, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ ἐνδιαφέ ρον τοῦ κοινοῦ διὰ τὸ πρόσωπ της. Κατὰ τὴν δευτέραν χηρεί αν της, ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἀνα τροφὴν τῶν τέκνων της, ἐργάζ ται δὲ ὡς σύμβουλος ἐκδόσεω εἰς τὸν Οἶκον Βάϊκινγκ Πρ τῆς Ν. Ὑόρκης. Ἤδη, συνέγρα ψε καὶ ἐξέδωκε ἕνα πολυτελῆ τ μον διὰ τὴ μόδαν καὶ τὰ ἔπιπλ τῆς Τσαρικῆς Ῥωσσίας, τώρ δὲ ἀσχολεῖται μὲ τὴν μετάφρα σιν, ἐκ τῆς Γαλλικῆς μιᾶς σ ρᾶς λαϊκῶν Ρωσσικῶν παραμ θιῶν.

Εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν 67 ἐτ ἡ Λαίδυ Μπὲρδ Τζόνσον ἤρ σε καὶ πάλιν νὰ ἀσχολῆται τὴν πολιτικήν, πρὸς χάριν τ ἐπὶ θυγατριγαμβροῦ της Τσάρ Ρόμπ, ὁ ὁποῖος ὑπέβαλεν ὑπο ψηφιότητα Δημοκρατικοῦ Ὑπο κυβερνήτου τῆς Βιργινίας. «Ὅ ταν πρόκειται διὰ τὴν κόρ καὶ τὸν γαμβρόν σας, κάμνε ὅ,τι σᾶς εἶναι δυνατὸν διὰ τοὺς βοηθήσετε», λέγει.

Ἡ Πὰτ Νίξον εἶναι 65 ἐτῶ Εἶναι ἡ πλέον πολυταξιδευμέ ἀπὸ τὰς πρώτας Κυρίας τ Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ἡ συμπ θεια τοῦ Ἀμερικανικοῦ κοιν πρὸς αὐτὴν παρέμεινεν ἀνεπηρ αστος ἐκ τῶν σκανδάλων εἰς ὁποῖα εὑρέθη ἀναμεμιγμέ ὁ σύζυγός της. Περὶ τὸ τέλ τοῦ 1976 ὑπέστη ἡμιπληγία ἐκ τῆς ὁποίας κατώρθωσε συνέλθη. Τώρα, ἀσχολεῖται τὴν κηπουρικὴν καὶ τὴν ἀνάγ σιν, κάμνει δὲ μακροὺς περιπ τους εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Σ Κλεμέντε.

Ἡ 59έτις Μπέττυ Φὸρντ εἶ χε πάντοτε μεγαλυτέραν δημ τικότητα ἀπὸ τὸν σύζυγόν τη τὸ δὲ θάρρος της εἰς τὴν ἀ τιμετώπισιν τῆς βαρείας ἀσθ νείας, ἡ ὁποία τὴν ἔπληξε, ξησεν ἔτι περισσότερον τὴν δη μοτικότητά της. Τώρα ζῇ, με τὰ τοῦ συζύγου της εἰς Πάλ Σπρίνγκς τῆς Καλιφορνίας, ὅ που τὸ ζεῦγος οἰκοδομεῖ μια ἐξοχικὴν κατοικίαν ἐκ 15 δωμα τίων εἰς Ἱσπανικὸν ρυθμό παραλλήλως δέ, συγγράφει τ ἀπομνημονεύματά της, διὰ τ ὁποῖα θὰ εἰσπράξῃ ἐκ τοῦ Ἐκ δοτικοῦ Οἴκου Χάρπερ ἔντ Ρό ου, τὸ ποσὸν τοῦ ἑνὸς ἑκατο μυρίου δολλαρίων.

ΚΛΕΙΔΙΑ Σ' ΕΝΑ ΛΕΠΤΟ
ΕΠΙΣΚΕΥΑΙ ΑΝΑΠΤΗΡΩΝ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ
ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ
τοποθετοῦμε σοῦστες ἐξωθύρας
ΑΝ ΚΛΕΙΣΤΕΙΤΕ ΕΞΩ
Τηλεφωνήσατε 220-666
ΑΛΛΑΓΕΣ
ΣΥΝΔΥΑΣΜΩΝ
ΝΙΚ. ΣΚΟΝΔΡΑΣ
ΜΑΙΖΩΝΟΣ 70
Παραπλεύρως
ΜΟΥΣΤΑΚΗ